

Søndag før Kristi kongesøndag
Luk 17, 20-30
St. Mikael, 2018

Kirken og Guds rike
Fr Asle Ambrosius

”Jesus forkynte Guds rike. Og så kom kirken i stedet!” er det sagt. Meningen var å sette disse to størrelsene opp mot hverandre – Guds rike som en dynamisk størrelse og kirken som en stivnet institusjon – mest for å si at den tidlige utviklingen mot en høyst synlig kirke med sine embeter, sakramenter og ordninger egentlig representerte en avvei – en vei bort fra den opprinnelige kristendom slik Jesus forkynte den. I stedet for den makt som evangeliet om Riket representerer, med kallet til oppbrudd, omvendelse og nytt liv, kom kirkemakten med kravet om underordning og tilpasning. I stedet for evangeliets frigjørende dynamikk, kom dogmenes og kirkedisiplinens statiske livsform. Omtrent slik ble det hevdet av fremstående teologer og religionshistorikere. Hva skal vi si til dette?

Det som i hvert fall er sikkert, er at Jesus forkynte Guds rike! Med en til da ukjent åndskraft forkynte han om det riket som var i ferd med å bryte inn i verden. Et annerledes rike der verdiene blir kastet om. Der lite blir stort og stort blir lite. Et rike med krefter som kan endre menneskeskjebner og gjøre livet nytt og håpefullt. Som gir mennesker med en fortid en ny fremtid. Et nådens rike. Og de som kom i nærheten av ham fikk kjenne rikets kraft så å si på kroppen. Og han lot menneskene forstå at der hvor han selv var tilstede – der han selv fikk råde – der han fikk være Herre – der var riket allerede til stede. Som et varsel om noe som en gang skulle skje fullt og helt.

Skal vi si det med en teologisk term, så er Guds rike en eskatologisk virkelighet som bryter inn i denne verden på en måte som gjør at menneskene som hører og ser og tar imot får komme i kontakt med Guds egen virkelighet og makt. En forsmak på det som skal komme. Ja, for Guds rike er, så lenge denne tidsalder består, alltid noe som kommer. Noe som står for døren. Først når Menneskesønnen kommer igjen på den store dagen – på Herrens dag – skal Riket slå ut i full blomst og sette sitt preg på alt og alle. ”Da riket er med solekår til syne og til stede i evighetens gyllenår med rett og fred og glede”, slik Grundtvig synger.

Derfor er evangelieteksten i dag egentlig en adventstekst. Den peker *fremover* mot det som skal komme. Men den peker like mye *innover*. Og det er nettopp det som gjør at den passer like godt nå på slutten av kirkeåret – så å si innenfor

denne tidsalder. Eller skal vi si: i Kirkens tidsalder. For perspektivet er på en måte her og nå. Her vi er samlet som menighet til gudstjeneste.

Når vi sammen med apostlene spør Jesus hvor det blir av Guds rike – når det kommer – og på hvilken måte det kommer, da peker altså Jesus *innover*. Han sier: Det kommer ikke slik at en kan se det med øynene. Ingen vil kunne si: Se, her er det, eller: Der er det! For Guds rike er inni dere! Det er også oversatt med ”blant dere”, men jeg mener det er tydelig at det Jesus vil ha fram er at Guds rike er en indre, åndelig realitet. Han polemiserer mot dem som er opptatt av Rikets ytterside, av tegn og hendelser, noe som frister til apokalyptisk svermeri. Guds rike lar seg ikke fange inn på denne måten, sier Jesus – det lar seg ikke fange av beregninger og bevis, av iakttagelser og spådommer. For Guds rike er først og fremst en usynlig virkelighet som begynner sin stille gjerning i menneskenes hjerter. I ditt og mitt hjerte. Når vi tar imot evangeliet og lar oss fange inn av visjonen av det omvendte rike. Veien inn i Guds rike går ikke gjennom ytre dører, gjennom å la seg henføre av tegn og under, men gjennom anger, omvendelse og tro. Da kommer et menneske inn i et nytt landskap. En ny måte å se og betrakte – både mennesker, hendelser og det vi kaller tidens tegn. Når vi hentes inn i Himmelrikets forvandlende krefter, blir også øynene nye, salvet av Jesu kjærlighet.

Det andre Jesus sier ved å vende blikket vårt innover, er at dette håpet som er tent i et menneskehjerte i møte med evangeliet, er et håp som dannes og styrkes gjennom lidelse. Slik var det med Jesus selv, minner han oss om. ”For liksom lyset når det blinker, lyser fra himmelbryn til himmelbryn, slik skal det være når Menneskesønnen kommer til syne på sin dag. Men først må han lide mye og bli forkastet av denne slekt.” Lidelsen kommer før herligheten. Slik var det med Jesus, og slik er det også med den som har fått håpet tent i møte med Gudsrikets skjulte hemmeligheter. Det skal komme tider, sier Jesus, da hans disipler skal lengte etter å se Jesus komme i herlighet. Men i stedet må de leve i tro, ikke i beskuelse. I svakhet, ikke i kraft. I ufullkommenhet og ikke i seier. Guds rike er sett fra denne siden slett ikke noen suksesshistorie. Å satse på rikets omvendte verdier, gir ingen posisjon. Gud kaller oss ikke til å gjøre suksess, men til å være trofaste. Å avstå fra ytre tegn og beviser, gir ingen prestisje. Den som vil satse på enkle løsninger, har denne verdens arena til tumleplass. Guds rike er for den som vet at det er noe som er så verdifullt at det er verdt å vente på. Og verdt å dø for. For, som Jesus sier: ”Den som prøver å sikre sitt liv, skal miste det. Men den som mister det, skal vinne det.”

For det tredje vil Jesus med å peke innover forberede sin kirke på at Herrens dag kommer brått – og i den forstand uventet. Når Rikets dag er inne, er det ikke tid for endringer. Ikke lenger anledning til å tenke seg om. For ytre sett er alt som før. Det går i den vanlige, kjente tralten. Det er som i Noas dager eller Lots

dager. Livet går sin vante gang inntil det skjer – uventet og plutselig for dem som ikke har hatt øye for noen annen virkelighet enn den synlige. Men for dem som har hatt det usynlige for øye – og midt i denne verdens hverdag og trivialiteter har lengtet etter at dagen skulle komme, er det bare som det skal være. Virkeligheten blir bare virkelig, det usynlige kommer til syne. Verden blir så å si vendt ut inn i møte med det omvendte riket. Og fordi dagen kommer brått og ikke gir mulighet til å skifte fokus, må du og jeg lære i dag å ha blikket festet på Jesus. Her og nå. For der han er, der er Guds rike. Og når han kommer igjen, skal vi ikke være i tvil, fordi vi kjenner ham og har ventet på ham.

Kjære medkristne! Når Jesus vender blikket innover, er det fordi han vil styrke oss i håpet. Det er det fjerde vi blir minnet om i dag. Han vil at vi skal være trygge som Guds barn allerede nå. Den sorgløse tryggheten som preger verdens barn, er et fryktelig selvbedrag. Den vitner om en total feilvurdering av situasjonen. Men den tryggheten som Guds barn skal få eie, er i pakt med Guds virkelighet, den virkeligheten som er nå og den som skal komme til syne.

Så hør derfor hva apostelen sier til menigheten i Tessalonika:

”For dere er alle lysets barn og dagens barn; så hører vi ikke natten eller mørket til. Så la oss da ikke sove som de andre, men våke og være edrue!”

Hva så med Kirken – den som altså skulle være en avvei fra Jesu opprinnelige forkynnelse om Guds rike? Vel, erfaringen har lært oss at påstanden kan bli virkelighet der kirken slutter med å vente og lengte og håpe på Herrens dag. Når evangeliet om Guds rike ikke får være den dynamiske faktor som hele tiden utfordrer og gir liv til kirkens lemmer. Når vi glemmer at hele poenget med Kirken er at den er utvalgt av Jesus nettopp til å forkynne og forvalte Gudsrikets hemmeligheter. Jesus ville Kirken like mye som han forkynte Guds rike. Han ville at nettopp den skulle være selve *tegnet i tiden* – som pekte fremover ved å peke innover. Guds rike kan vi ikke plassere her eller der – som om det allerede var kommet. Men det er ikke helt i det blå! *Kirken* er her – midt i blant oss, med sine høyst synlige tegn. For å omskrive et ord av Jesus: Vi vet ikke hvor Ånden kommer fra, men vi hører den suse! Vi merker dens virkninger. Og vi kan si: Se der! Se her! I Ordet som vi løfter frem. I brødet som vi bryter og sier: Se der Guds lam som bærer verdens synder!

Jesus sier til oss i dag:

Salig er den som hører det dere hører og som ser det dere ser! For Guds rike er deres!